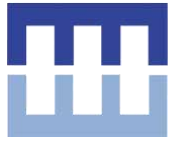

CEIDA
CENTRO DE EXTENSIÓN
UNIVERSITARIA E DIVULGACIÓN
AMBIENTAL DE GALICIA

2024

memoria de actividades

CEIDA
CENTRO DE EXTENSIÓN
UNIVERSITARIA E DIVULGACIÓN
AMBIENTAL DE GALICIA

ÍNDICE

- 01 **Proxectos, convenios e colaboracións**
- 02 **Cooperación**
- 03 **Programas de educación ambiental**
- 04 **Actividades formativas e divulgativas**
- 05 **Centro de Documentación Ambiental
Domingo Quiroga**
- 06 **Programa de exposicións itinerantes**
- 07 **Persoas en prácticas**
- 08 **Publicacións**

XUNTA
DE GALICIA

UNIVERSIDADE DA CORUÑA

Concello de

Oleiros

Miembro

RESUMO

Cadro resumo das actividades do CEIDA en 2024

	ACTIVIDADES REALIZADAS	NÚMERO PARTICIPANTES
Actividades formativas e divulgativas	31	1.522
Programas de educación ambiental	1.292	25.978
Programa de exposicións itinerantes	39	11.627
Centro de documentación: visitas + actividades	39	2.359
Itinerancias: maletas viaxeiras + butaca verde	104	6.140
Actividades nas que o CEIDA participou	14	728
Actividades externas realizadas no Castelo	3	104
TOTAL	1.522	48.458

1

PROXECTOS, CONVENIOS E COLABORACIÓN

Convenio coa Dirección Xeral de Patrimonio Natural, Xunta de Galicia

O convenio coa **Dirección Xeral do Patrimonio natural** pretende:

- Dinamizar e sensibilizar á cidadanía en torno á figura das **Reservas de Biosfera galegas**.
- Diseñar un programa formativo sobre a xestión das **áreas protexidas** e a súa importancia.
- Divulgar os valores naturais de Galicia a través de **exposicións itinerantes**.
- Poñer en marcha un programa de **educación ambiental** e os Obxectivos de Desenvolvemento Sostible (**ODS-Axenda 2030**).
- Poñer a disposición da cidadanía a **documentación ambiental** e promover a lectura verde a través do Centro de Documentación Ambiental Domingo Quiroga.

Convenio coa Deputación da Coruña 'Para unha Transición Ecolóxica'

Deputación
DA CORUÑA

CEIDA
CENTRO DE EXTENSIÓN
UNIVERSITARIA E DIVULGACIÓN
AMBIENTAL DE GALICIA

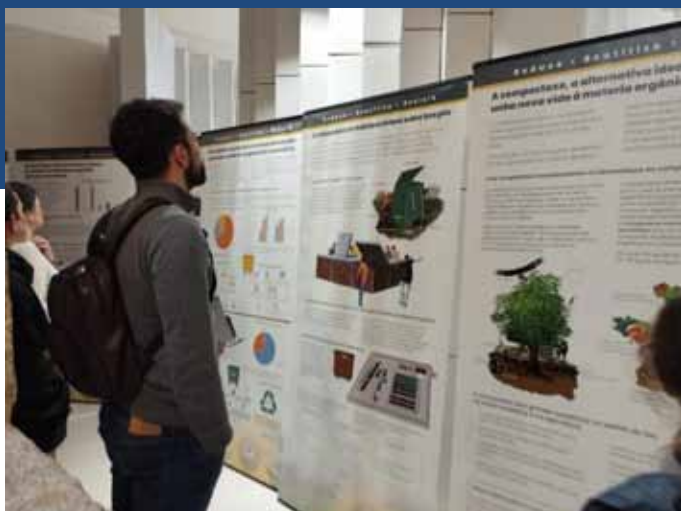
para unha
TRANSICIÓN ECOLÓXICA

O programa 'Para unha Transición Ecolóxica' pretende poñer en valor o patrimonio natural galego a través do coñecemento dos espazos protexidos entre a cidadanía, así como traballar algunhas das problemáticas ambientais actuais cos centros educativos da **provincia da Coruña**. O programa educativo abarca catro liñas temáticas: **emerxencia climática, lixo mariño, espazos naturais e soberanía alimentaria**.

O convenio inclúe actividades de **formación e capacitación**, actividades de **educación ambiental, exposicións itinerantes, maletas viaxeiras, asesoramento documental** e actividades de promoción da **lectura verde**.

Convenio coa Deputación de Pontevedra 'Ponte a Zero'

O programa 'Ponte a Zero' nace co obxectivo de concienciar sobre a **problemática dos residuos urbanos**, fomentando actitudes cívicas e de corresponsabilidade co medio social e natural. Está dirixido especialmente aos alumnado e profesorado dos **centros educativos da provincia de Pontevedra**, mais tamén inclúe actividades dirixidas a **público xeral**.

Entre as accións desenvolvidas destaca o programa de **educación ambiental** sobre residuos, a **formación** do profesorado, a **exposición itinerante**, ou as **maletas viaxeiras**.

Proxecto NORAVES

Proxecto NORAVES '**Avaliación e mitigación da mortandade accidental de aves mariñas en artes de pesca na Demarcación Noratlántica**',

Obxectivo: contribuír á mellora do coñecemento da magnitude do impacto da mortandade accidental en artes de pesca, con especial atención ás ZEPA mariñas, e realizar propostas de xestión e mitigación que contribúan á redución do impacto existente.

COORDINA: **CEIDA**

SOCIOS DO PROXECTO:

Entidades coas que o CEIDA mantén relación permanente

Xunta Directiva do Comité Español da IUCN e seguemento de mocións e participación en Foros Internacionais

Xunta Directiva do Comité Científico da Reserva de Biosfera MCETM, sede administrativa e organización de actividades

Protocolo de colaboración para a realización de actividades conxuntas

Participación na formación do 'Máster interuniversitario en Espacios Naturales Protegidos'

Universidade de Vigo

Máster Biodiversidade Terrestre e convenio de Prácticas do Alumnado

Organización do Foro Humboldt Coruña e outras actividades vinculadas ao conservación do mar

Entidades coas que o CEIDA mantén relación permanente

Convenio de Colaboración Programa 'Para unha Transición Ecolóxica'

Convenio de Colaboración Programa 'Ponte a Zero'

Organización de actividades conxuntas

Organización de actividades conxuntas

Membros. Sede da sección galega da asociación no CEIDA. Organización de actividades conxuntas

Membros. Organización de actividades conxuntas

Apoio das actividades formativas e divulgativas do CEIDA

2

COOPERACIÓN

Comisión para la Supervivencia de las Especies – Unión Internacional de Conservación de la Naturaleza (IUCN)

Organiza: UICN Internacional

O CEIDA foi o anfitrión da reunión desta Comisión de Supervivencia das Especies de UICN, rede científica de expertos traballando xuntos para lograr unha visión dun mundo que valore e conserve a natureza a través de accións positivas para previr a pérdida de biodiversidade.

Datas de celebración: 20 - 24 de maio

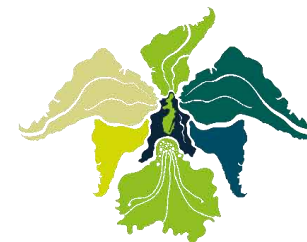

VIII Congreso Iberoamericano de Educación Ambiental

"Culturas y territorios en paz con la naturaleza"

16, 17 y 18 de octubre
Santiago de Cali

2024
Colombia

VIII Congreso Iberoamericano de Educación Ambiental. Culturas y territorios en paz con la naturaleza

Organiza: Ministerio de Ambiente y Desarrollo Sostenible de Colombia

CEIDA participou como membro do comité organizador, realizando as seguintes actividades

- Coordinación Tema 1: A Abordaxe Didáctica da Biodiversidade do Eje 1: Desafíos Ambientais
- Avaliación de resumos
- Organización e moderación das mesas de ponencias
- Presentación de ponencia

Data e lugar de celebración: 16 – 18 de outubro
Santiago de Cali - Colombia

Programa formativo para Sobre Xestión Participada para as Reservas de Biosfera de Latinoamérica, O Caribe, España, Portugal (Rede IBEROMAB) e a Comunidade de Países de Língua Oficial Portuguesa (CPLP)

Realización de Traballos online

Equipo Directivo

Sergio Guevara, coordinador da Cátedra UNESCO-UNITWIN, e Coordinador do Subcomité para o programa MaB na Comisión Mexicana.

José Cassandra, ex-presidente do Goberno da Illa do Príncipe, presidente da Asociación Amigos da Reserva de Biosfera Illa de Príncipe. Actual Embaixador da República de Sao Tomé e Príncipe ante a Unión Europea.

Francisco Cantos Meng, secretario da Red IberoMaB e Xefe da Área de Relaciones Internacionales y Reservas de la Biosfera del Organismo Autónomo de Parques Nacionales.

Carlos Vales Vázquez, catedrático de bioloxía e xeoloxía. Director do CEIDA. Membro da Xunta Directiva do Comité Español da UICN e Asesor Científico da Rede de Reservas de Biosfera de Galicia.

3

PROGRAMAS DE EDUCACIÓN AMBIENTAL

3.1

CONVENIO DE COLABORACIÓN COA DEPUTACIÓN DA PONTEVEDRA – PROGRAMA PONTE A ZERO

Programa educativo 'Ponte a Zero'

Programa educativo que pretende concienciar á comunidade educativa de Pontevedra sobre a problemática dos residuos e fomentar actitudes cívicas e de corresponsabilidade co medio social e natural.

Colabora: Deputación de Pontevedra

Datas: curso 2023-2024 e primeiro trimestre do curso 2024-2025

Destinatarios: profesorado e alumnado de toda a comunidade educativa dos centros de infantil, primaria e secundaria da provincia de Pontevedra

Actividades desenvolvidas: 807

Nº total participantes: 15.809

Actividades didácticas en centros de ensino (Programa educativo 'Ponte a Zero')

Realizadas no propio centro de ensino polo equipo didáctico de Ponte a Zero, coas adaptacións metodolóxicas oportunas segundo o nivel correspondente: ensino infantil, primaria, secundaria e formación profesional

Tipoloxía de actividades ofertadas:

- Formación do profesorado
- Charlas-coloquio
- Obradoiros

Datas: curso 2023-2024 e primeiro trimestre do curso 2024-2025

Destinatarios: Centros educativos da provincia de Pontevedra

Colabora: Deputación de Pontevedra

Nº actividades: 807

Nº participantes: 15.809

Actividades didácticas en centros de ensino (Programa educativo 'Ponte a Zero')

Formacion do profesorado

Microplásticos

O Pekerecicla – Enredando cos residuos

Charla – coloquio: Que facemos cos residuos?

Dando nova vida aos residuos

Actividades didácticas en centros de ensino (Programa educativo 'Ponte a Zero')

Charla-coloquio: Evitando o estrago alimentario

Residuos con-ciencia

Ecoauditoría do centro de ensino

Quen vive aí?

Introdución á horta escolar

Exposición didáctica itinerante (Programa educativo 'Ponte a Zero')

Composta por dúas copias con 11 paneis sobre os residuos e a súa xestión

Datas: curso 2023-2024 e primeiro trimestre do curso 2024-2025

Destinatarios: Centros educativos da provincia de Pontevedra

Colabora: Deputación de Pontevedra

Nº itinerancias: 12

Nº estimado participantes: 3.975

Actividades divulgativas

(Programa educativo 'Ponte a Zero')

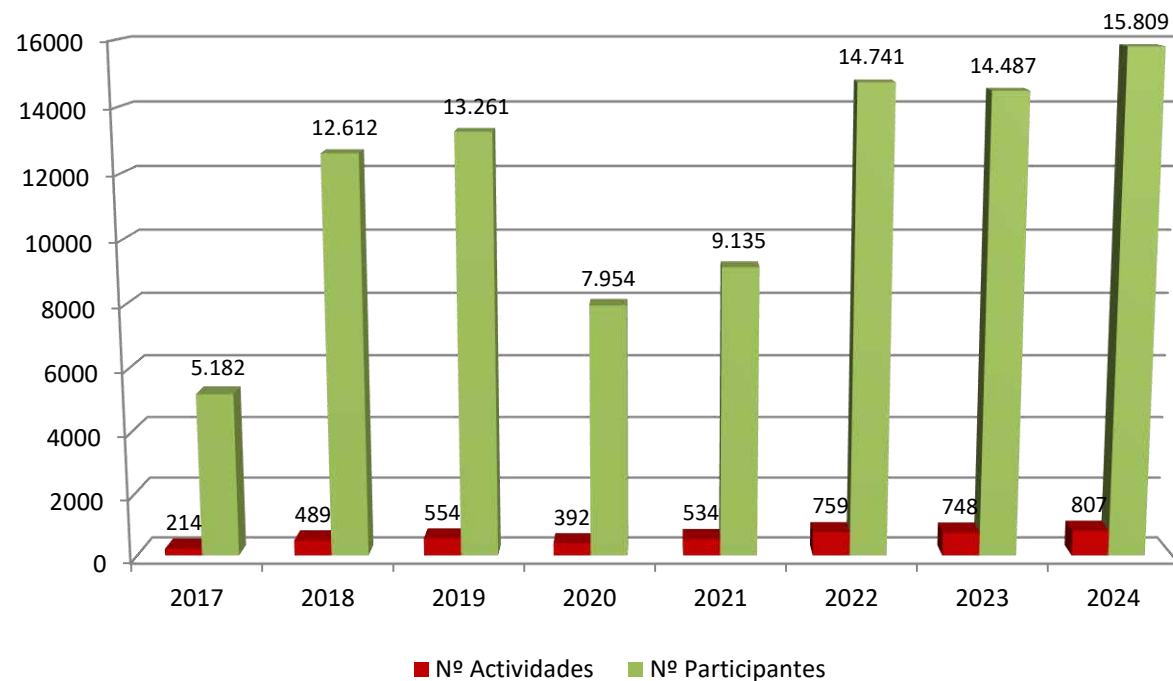
Actividades realizadas a petición dos concellos e centros, en colaboración cos técnicos de medio ambiente dos mesmos, coa fin de chegar información a público xeral fóra do ámbito escolar.

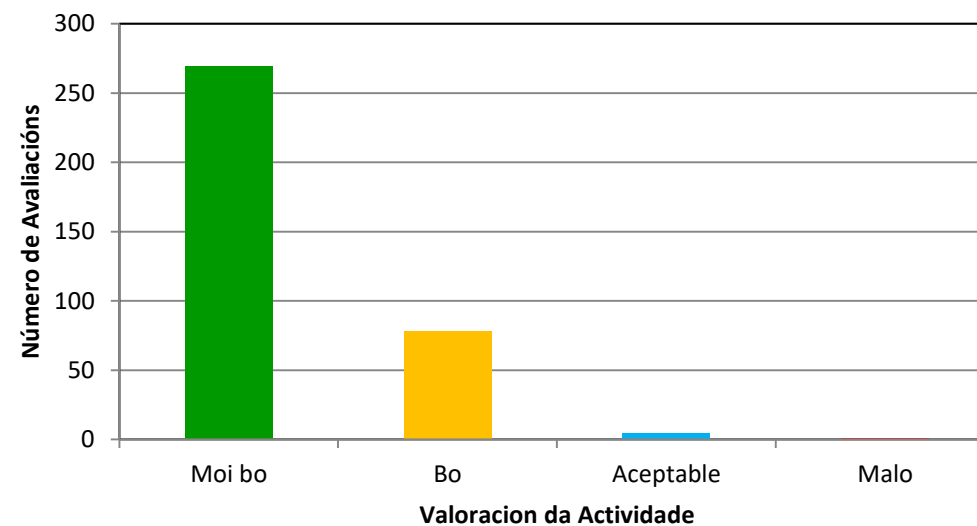
Data	Entidade	Concello	Actividade	Destinatarios	Nº partic.
22/2/2024	Concello de Tui	Tui	Microplásticos e Exposición	Público xeral e ANPA	100
6/6/2024	CEIP Nº1 e Concello de Tui	Tui	Feira da Sostibilidade	Público xeral	200
1/10/2024	Concello de O Porriño	O Porriño	Divulgación na Praza de Abastos	Público xeral	200
26/11/2024	Concello de O Porriño	O Porriño	Divulgación na Praza de Abastos	Público xeral	100

Programa educativo 'Ponte a Zero'

Evolución da participación no Programa educativo

Valoración xeral do Programa no ano 2024

3.2

CONVENIO DE COLABORACIÓN COA DEPUTACIÓN DA CORUÑA – PROGRAMA PARA UNHA TRANSICIÓN ECOLÓXICA

Un mundo novo por descubrir: os espazos naturais da provincia da Coruña

(Programa 'Para unha Transición Ecolóxica')

Actividades na aula e roteiros guiados polo Parque Natural Fragas do Eume, Parque Natural de Corrubedo e Lagoas de Carregal e Vixán e Reserva de Biosfera Mariñas Coruñesas e Terras do Mandeo

Datas: curso 2023-2024

Destinatarios: Centros educativos da provincia da Coruña

Colabora: Deputación da Coruña

Nº actividades: 202

Nº participantes: 4.522

Pequenos xestos que implican unha gran solución: o lixo mariño

(Programa 'Para unha Transición Ecolóxica')

Actividades na aula, obradoiros e limpeza de praias para sensibilizar sobre a problemática do lixo mariño

Datas: curso 2023-2024

Destinatarios: Centros educativos da provincia da Coruña

Colabora: Deputación da Coruña

Nº actividades: 155

Nº participantes: 3.231

Afronta o reto: loita contra a emerxencia climática

(Programa 'Para unha Transición Ecolóxica')

Actividades na aula e obradoiros para sensibilizar sobre un problema ambiental global: o cambio climático

Datas: curso 2023-2024

Destinatarios: Centros educativos da provincia da Coruña

Colabora: Deputación da Coruña

Nº actividades: 40

Nº participantes: 842

Consume de maneira sostible: defende a Soberanía alimentaria

(Programa 'Para unha Transición Ecolóxica')

Actividades na aula e visitas aos diferentes produtores ecolóxicos da Reserva da Biosfera Mariñas Coruñesas e Terras do Mandeo, para promover o consumo local, de tempada e sostible

Datas: curso 2023-2024

Destinatarios: Centros educativos da provincia da Coruña

Colabora: Deputación da Coruña

Nº actividades: 59

Nº participantes: 1.151

A Illa de Santa Cruz: un rico patrimonio natural e histórico

(Programa 'Para unha Transición Ecolóxica')

Programa de visitas guiadas á Illa e Castelo de Santa Cruz co fin de dar a coñecer o rico patrimonio natural, cultural e histórico que se agocha entre os seus muros.

Datas: 2 xullo – 31 de agosto

Destinatarios: todo tipo de colectivos e público xeral

Colabora: Deputación da Coruña

Nº actividades: 24

Nº participantes: 253

Xornada de Celebración do Día da Biodiversidade (Programa 'Para unha Transición Ecolóxica')

Actividade de apoio ao traballo que viñan realizando en 3º e 4º sobre a bioversidade e fragilidade da beiramar galega. Diseñouse un obradoiro para dar a coñecer as principais características destes hábitats, especies vexetais e animais características, así como reflexionar sobre a actividade humana con alternativas e boas prácticas.

Organiza: CEIP Concepción Arenal (A Coruña) e CEIDA

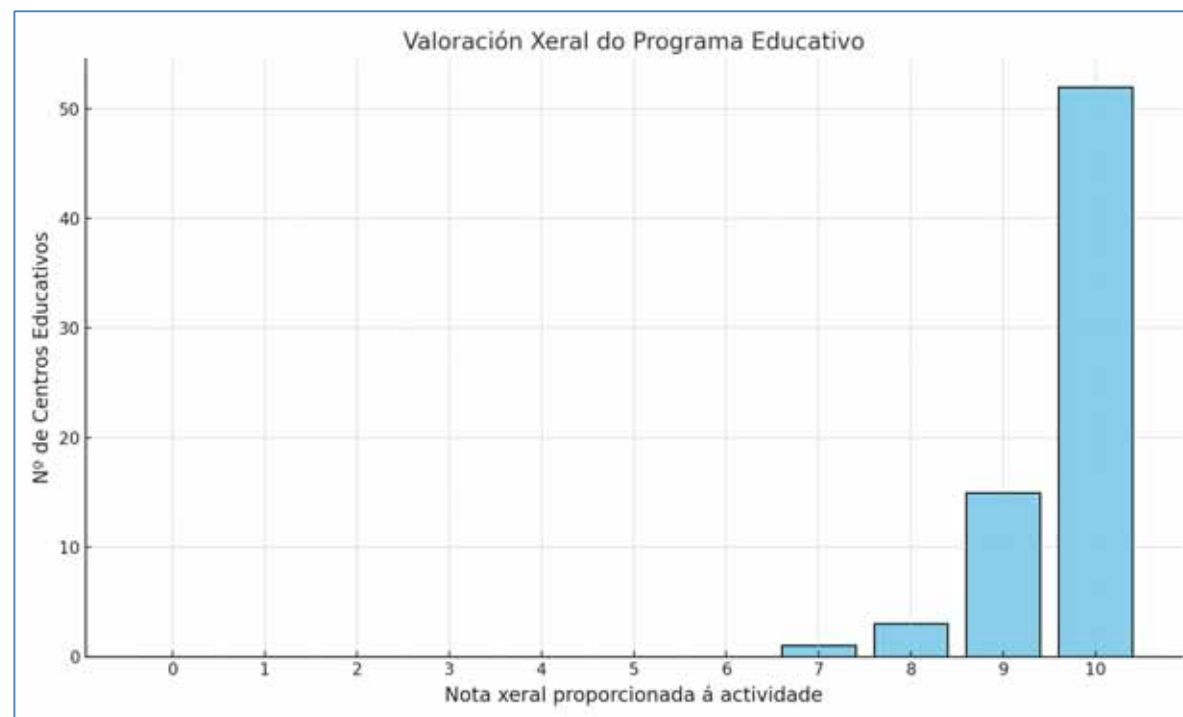
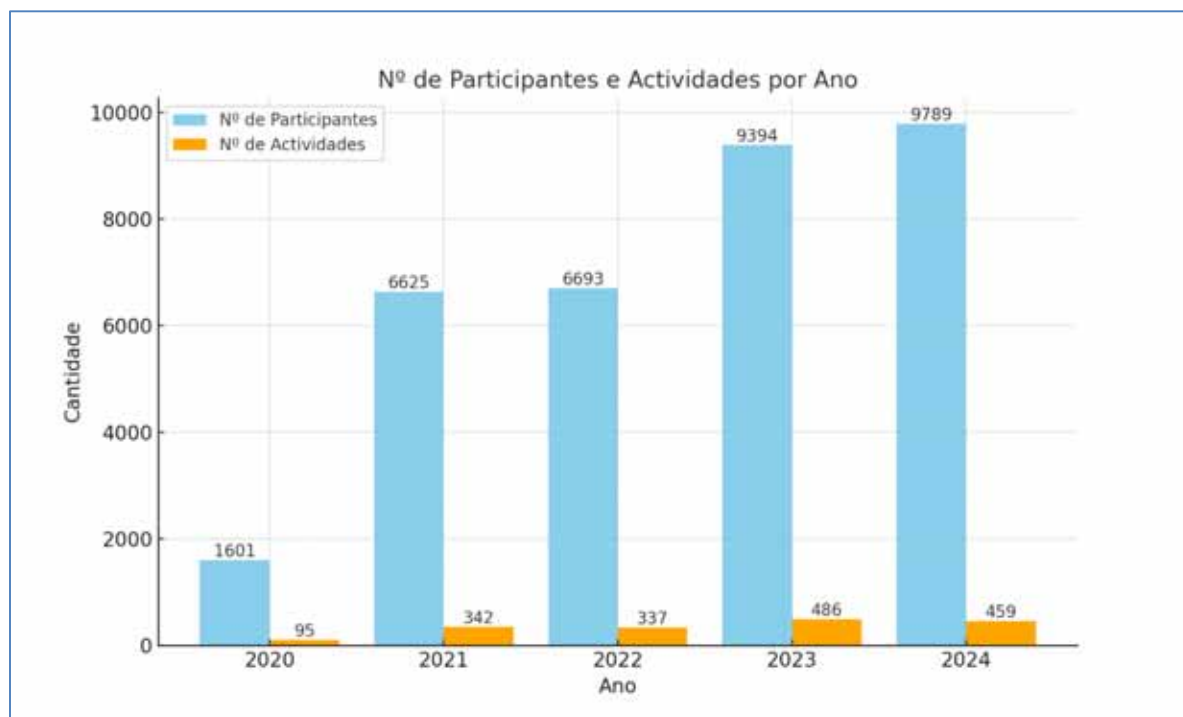
Datas: 19 de xaneiro

Destinatarios: alumnado de 4º de Educación Primaria (dúas aulas)

Colabora: Deputación da Coruña

Nº participantes: 50

Programa 'Para unha Transición Ecolóxica'

3.3

ACTIVIDADES DE EDUCACIÓN AMBIENTAL EN COLABORACIÓN CON OTRAS INSTITUCIONES

XUNTA
DE GALICIA

CONSELLERÍA DE
CULTURA, LINGUA
E XUVENTUDE

CEIDA
CENTRO DE EXTENSIÓN
UNIVERSITARIA E DIVULGACIÓN
AMBIENTAL DE GALICIA

Xornada de Celebración do Día Internacional da Educación Ambiental: taller sobre lixo mariño

Actividade realizada para celebrar o Día Internacional da Educación Ambiental xunto á Furgoteca, servizo bibliotecario móbil da Xunta de Galicia

Organiza: Consellería de Cultura, Lingua e Xuventude e CEIDA

Datas: 23 de xaneiro

Destinatarios: Usuarios/as do Centro de Día das Nogais e alumnado do CEIP As Nogais

Lugar: As Nogais (Lugo)

Nº Participantes: 40

Xornada de Celebración Día da Árbore

Actividade de educación ambiental realizada coa Asociación Veciñal San Cosme de Maianca e o CEIP Luis Seoane de Mera

Organiza: AA.VV Maianca, Concello de Oleiros

Colabora: CEIDA

Datas: 22 de marzo

Destinatarios: alumnado de infantil do CEIP Luis Seoane de Mera (Oleiros)

Lugar: Punta Canide (Mera)

Nº Participantes: 20

Actos de Celebración dos Clubes de Lectura de Oleiros

Visita guiada ao Castelo de Santa Cruz na celebración dos 20 anos de traxectoria dos Clubes de Lectura das Bibliotecas Municipais de Oleiros

Organiza: Concello de Oleiros

Colabora: CEIDA

Datas: 13 de abril

Destinatarios: participantes dos Clubes de Lectura

Lugar: Castelo de Santa Cruz (Oleiros)

Nº Participantes: 30

Acto de celebración do Día das Letras Galegas co libro 'O bosque é a nosa casa'

Presentación do libro e obradoiro realizado polas autoras Sara Fernández e Sonia Roig, acompañadas da tradutora Eugenia Sanmartín.

Organiza: Axencia Galega de Industria Forestal

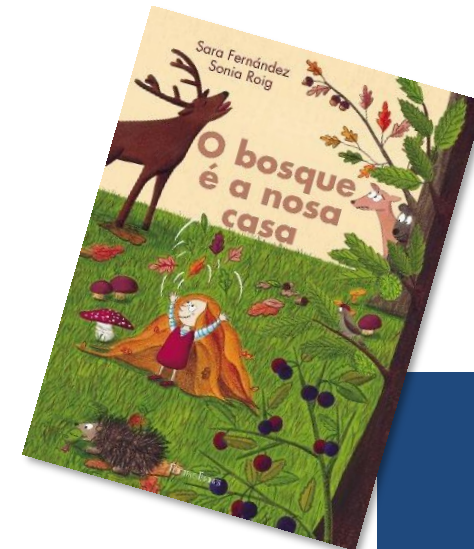
Colabora: CEIDA

Datas: 15 de maio

Destinatarios: alumnado do CEIP Valle Inclán (Oleiros)

Lugar: Castelo de Santa Cruz (Oleiros)

Nº Participantes: 30

4

ACTIVIDADES FORMATIVAS E DIVULGATIVAS

4.1 Actividades incluídas no Convenio coa Dirección Xeral de Patrimonio Natural – Xunta de Galicia

4.2 Actividades incluídas no Convenio coa Deputación da Coruña - Para Unha Transición Ecolóxica

4.3 Actividades formativas e divulgativas do CEIDA

4.4 Participación do CEIDA en colaboración con outras institucións

4.5 Colaboracións con distintas institucións

4.1

ACTIVIDADES FORMATIVAS INCLUÍDAS NO CONVENIO
COA DIRECCIÓN XERAL DE PATRIMONIO NATURAL,
XUNTA DE GALICIA

Curso Online Deseño de Actividades para unha Educación Ecosocial – 5ª edición

Obxectivo: coñecer e/ou ampliar os recursos didácticos con novas propostas, contidos, técnicas e actividades propias dunha Educación Ecosocial.

Organiza: CEIDA

Patrocina: Dirección Xeral de Patrimonio Natural

Datas: 5 marzo – 7 abril

Plataforma: Aula Virtual CEIDA

Docentes: Antonia López e Isabel Fernández

Nº participantes: 20

Curso Semipresencial de Introducción aos Sistemas de Información Xeográfica para a Xestión de Datos Ambientais

Obxectivo: obter e manexar datos xeográficos, especialmente de temáticas ambientais, a través do programa QGIS.

Organiza: CEIDA

Patrocina: Dirección Xeral de Patrimonio Natural

Data: 30 de outubro – 22 de novembro

Lugar: Castelo de Santa Cruz e plataforma Zoom

Nº participantes: 20

Xornada Ecoturismo científico. Unha oportunidade para a conservación de especies emblemáticas

Obxectivo: presentar o ecoturismo como motor do desenvolvemento sostible dos territorios, e divulgar experiencias de ecoturismo vinculadas a programas científicos de conservación de especies e hábitats.

Organiza: CEIDA

Patrocina: Dirección Xeral de Patrimonio Natural

Data: 7 de xuño

Lugar: Castelo de Santa Cruz

Nº participantes: 29

Xornada Xeodiversidade e Patrimonio Xeolóxico. Historia viva da Terra

Obxectivo: identificar a xeodiversidade e o patrimonio xeolóxico do territorio e axudar a enfocar a súa conservación, xestión e divulgación, así como o seu uso didáctico e recreativo sostible.

Organiza: CEIDA

Patrocina: Dirección Xeral de Patrimonio Natural

Data: 21 de xuño

Lugar: Castelo de Santa Cruz

Nº participantes: 48

Técnicas e solución creativas para comunicar a xeoloxía ao público visitante. 3ª Xornadas online

Obxectivo: visibilizar algúns casos prácticos nos que se aplican solucións técnicas creativas e imaxinativas para comunicar xeoloxía no exercicio da interpretación do patrimonio.

Organiza: CEIDA

Patrocina: Dirección Xeral de Patrimonio Natural

Datas: 19 e 26 de xuño

Plataforma: Zoom

Nº participantes: 90 – lista de agarda 60

VI Xornada Mulleres Relevantes na Reserva de Biosfera MCeTM, adicada a Luisa Villalta

Obxectivo: promover o coñecemento das figuras femininas relevantes do territorio da Reserva de Biosfera Mariñas Coruñesas e Terras do Mandeo, así como poñer en valor o patrimonio cultural e histórico do territorio.

Organiza: CEIDA

Patrocina: Dirección Xeral de Patrimonio Natural

Data: 20 de setembro

Lugar: Castelo de Santa Cruz

Nº participantes: 25

Obradoiro de Iniciación á Ilustración Científica

Obxectivo: traballar coa ilustración científica, como é o traballo nesta área, e iniciarse nas principais técnicas do punteado e do lapis de cor.

Organiza: CEIDA

Patrocina: Dirección Xeral de Patrimonio Natural

Datas: 13 e 20 de abril

Imparte: Sarela Lorenzo

Lugar: Castelo de Santa Cruz

Nº participantes: 19

Taller de Creación Literaria e Natureza

Obxectivo: adquirir as ferramentas básicas para un achegamento literario creativo á natureza e coñecer as claves do ensaio naturalista.

Organiza: CEIDA

Patrocina: Dirección Xeral de Patrimonio Natural

Datas: 24 e 25 de maio

Imparte: Antonio Sandoval

Lugar: antigas cabalarizas do Pazo de Lóngora e Costa de Dexo

Nº participantes: 10

Obradoiro Poesía e Natureza

Obxectivo: aproximación a aquela poesía na que a natureza ten un papel protagonista, explorando as distintas voces e achegas de diferentes poetas para tratar de abordar a propia escrita.

Organiza: CEIDA

Patrocina: Dirección Xeral de Patrimonio Natural

Datas: 7 e 8 de xuño

Imparte: Dores Tembrás (Apiario)

Lugar: antigas cabalarizas do Pazo de Lóngora e xardín

Nº participantes: 15

Obradoiro de Iniciación ao Haiku – 2ª edición

Obxectivo: aprender as ferramentas básicas para esbozar un haiku, máxica composición poética xaponesa que conecta co presente e presta atención aos cambios da paisaxe.

Organiza: CEIDA

Patrocina: Dirección Xeral de Patrimonio Natural

Datas: 21 de xuño

Imparte: Francisca García Jáñez

Lugar: antigas cabalarizas do Pazo de Lóngora e xardín

Nº participantes: 11

Obradoiro de Iniciación ao Haiku – edición infantil (2ª edición)

Obxectivo: aprender as ferramentas básicas para esbozar un haiku, máxica composición poética xaponesa que conecta co presente e presta atención aos cambios da paisaxe.

Organiza: CEIDA

Patrocina: Dirección Xeral de Patrimonio Natural

Datas: 5 de setembro

Imparte: Francisca García Jáñez

Lugar: antigas cabalarizas do Pazo de Lóngora e xardín

Nº participantes: 10

4.2

ACTIVIDADES FORMATIVAS PROMOVIDAS POLA DEPUTACIÓN DA CORUÑA DENTRO DO PROGRAMA 'PARA UNHA TRANSICIÓN ECOLÓXICA'

Encontros Axenda 2030: Saúde e Benestar Humano

Obxectivo: reflexionar sobre a relación directa entre o estado da natureza e a nosa saúde.

Organiza: CEIDA

Co apoio de: Deputación da Coruña

Datas: 23 de febreiro

Participan: Fernando Valladares e Alejandro Madrigal

Lugar: antigas cabalarizas do Pazo de Lóngora e plataforma zoom

Nº participantes: 82

Encontros Axenda 2030: Grandes cidades. O papel na loita contra o cambio climático e crise ambiental

Obxectivo: coñecer experiencias de cidades nas que o deseño urbano e as políticas municipais están enfocadas a mellorar a calidade socioambiental da súa contorna. Presentar os xardíns botánicos como ferramenta científica para aportar solucións aos retos.

Organiza: CEIDA

Co apoio de: Deputación da Coruña

Datas: 15 de novembro

Lugar: Castelo de Santa Cruz

Nº participantes: 97

Curso 'Interpretación temática en espazos naturais protexidos. Análise de caso: A Costa de Dexo'

Obxectivos: coñecer a metodoloxía da interpretación temática como estratexia de comunicación do patrimonio en contornas non formais.

Organiza: CEIDA

Co apoio de: Deputación da Coruña

Datas: 5 – 25 de marzo

Imparte: Jorge Morales

Plataforma: Aula Virtual CEIDA

Nº participantes: 35

Curso online Produtos Interpretativos para a Cultura Oceánica – 3ª edición

Obxectivo: analizar obxectos ou lugares patrimoniais identificando conceptos tanxibles e intanxibles para unha comunicación máis efectiva, así como desenvolver produtos interpretativos a partir da definición dun “tema interpretativo” centrado na cultura oceánica.

Organiza: CEIDA

Co apoio de: Deputación da Coruña

Datas: 4 ao 22 de novembro

Plataforma: Aula virtual CEIDA

Nº participantes: 28

VIII Encontro Internacional de Lixo Mariño. Crebeiros no Mundo. Traballando pola Saúde dos Océanos

Obxectivo: oitaba edición do encontro onde se fala das Crebas (todo aquilo recollido nas praias, devolto polo mar e susceptible de ser reutilizado) como Arte, como medio de transmisión dunha realidade de intoxicación do planeta por plásticos que van parar ao mar.

Organiza: CEIDA, RetoqueRetro, Mar de Fábula
Co apoio de: Deputación da Coruña

Datas: 5 e 6 de outubro

Lugar: Castelo de Santa Cruz e local de RetoqueRetro
(A Coruña)

Nº participantes: 50

Curso Introducción á Bioloxía Mariña para mergulladores

Obxectivos: dementar coñecementos básicos de ecoloxía mariña, identificar os grandes grupos de seres vivos que nos acompañan nas inmersiones, e crear unha actitude de respecto cara aos habitantes do mar.

Organiza: CEIDA, Buceo Galicia

Co apoio de: Deputación da Coruña

Datas: 1 e 2 de marzo

Lugar: Castelo e praia de Santa Cruz

Nº participantes: 64

Ciclo sobre Cultura Oceánica: a conservación da biodiversidade mariña

Obxectivos: salientar a importancia e a riqueza dos océanos e todo o que aportan a saúde do Planeta, así como divulgar experiencias exitosas de conservación mariña.

Organiza: CEIDA

Co apoio de: Deputación da Coruña

Data: 26 de abril

Lugar: Castelo de Santa Cruz

Nº participantes: 27

Ciclo de Talleres de Iniciación á Pintura con acuarela das aves da Costa de Dexo

Obxectivo: adquirir unhas nocións básicas de debuxo e pintura que permita aos participantes tomar apuntes do que observan na natureza.

Organiza: CEIDA

Patrocina: Deputación da Coruña

Datas: 23 de marzo, 11 de maio, 13 de xullo, 19 de outubro

Imparte: José Arcas

Lugar: Castelo de Santa Cruz

Nº participantes: 40

Conferencia 'A educación ambiental no Brasil: territorios de cooperación e incidencia nos acordos internacionais'

Obxectivos: reflexionar sobre a urxencia dunha Educación Ambiental revolucionaria, que conecte os territorios relacionais locais cos desafíos socioambientais globais.

Organiza: CEIDA

Co apoio de: Deputación da Coruña

Data: 24 de abril

Imparte: Marcos Sorrentino

Lugar: antigas cabalarizas do Pazo de Lóngora

Nº participantes: 25

CONFERENCIA online

Brasil, máis que praias e florestas:
unha ollada á *realidade socioambiental* brasileira

O Museo do Cerrado. Un espazo virtual para a promoción da
Educación Ambiental. Coa profesora **Rosângela Corrêa**

11 de abril 2024 | 19.00 h.

Reserva de prazas: www.ceida.org

Conferencia 'Brasil, máis que praias e florestas: unha ollada á realidade socioambiental brasileira. O museo do Cerrado'

Obxectivos: presentar o traballo da área de Educación Ambiental e Ecoloxía Humana da Facultade de Educación da Universidade de Brasília, especialmente o traballo de divulgación científica que desenvolven a través do Museo do Cerrado.

Organiza: CEIDA

Co apoio de: Deputación da Coruña

Data: 11 de abril

Imparte: Rosângela Corrêa

Plataforma: Zoom

Nº participantes: 20

Obradoiro Claves Educativas para o Coidado da Terra

Obxectivos: proporcionar aos máis novos un novo modelo, desde a ciencia e a filosofía, que lles permita transformar as ideas en accións ilusionantes que sosteñan a vida.

Organiza: CEIDA

Co apoio de: Deputación da Coruña

Data: 17 de abril

Imparte: Concha López Llamas

Lugar: Castelo de Santa Cruz

Nº participantes: 17

Xornada de aniversario do matemático e científico Xosé Rodríguez

Obxectivo: poñer en valor a figura de Xosé Rodríguez González (1770-1824), o matemático de Bermés (Lalín), no ano no que se cumpren 200 anos da súa morte. Un científico que salienta no contexto galego e español da súa época, elixido científico do ano pola Real Academia de Ciencias de Galicia.

Organiza: CEIDA

Co apoio de: Deputación da Coruña

Data: 13 de xuño

Lugar: Castelo de Santa Cruz

Nº participantes: 15

Xornada sobre o Monumento Natural Costa de Dexo-Serantes

Obxectivo: conmemorar o 25º aniversario da declaración do Monumento Natural Costa de Dexo-Serantes e o 20º aniversario da súa inclusión na Rede Natura 2000, así como divulgar a importancia do patrimonio natural e cultural deste espazo protexido.

Organiza: CEIDA

Co apoio de: Deputación da Coruña

Datas: 25 e 26 de outubro

Lugar: Castelo de Santa Cruz e Costa de Dexo-Serantes

Nº participantes: 24

4.3

ACTIVIDADES FORMATIVAS E DIVULGATIVAS DO CEIDA

7 y 8 de mayo de 2024

SEMINARIO FORMATIVO VIRTUAL

Comunicación efectiva en Reservas de Biosfera

7 DE MAYO

16.30 h.- Bienvenida y contexto

- **D. Francisco Cantos Mengs.** Área de Relaciones Internacionales y Reservas de la Biosfera, Organismo Autónomo de Parques Nacionales. Secretario de la Red IberoMaB. Organismo Autónomo de Parques Nacionales (OAPN), España.
- **D. Carlos Vales Vázquez.** Director - Xerente del Centro de Extensión Universitaria y Divulgación Ambiental de Galicia (CEIDA), España.

16.45 h.- El Programa MaB de la UNESCO: comunicación e información

- **D. Manuel Griffoni.** Responsable de proyectos, División de Ciencias Ecológicas y de la Tierra, Organización de las Naciones Unidas para la Educación, la Ciencia y la Cultura (UNESCO).

17.30 h.- Herramientas para comunicar Reservas de la Biosfera: la estrategia de comunicación

Taller práctico de comunicación I

- **D. Pedro Turro.** Socio fundador de Verdes Digitales: Agencia de marketing verde y comunicación.

19.30 h.- Despedida y cierre

Logos: CEIDA, GOBIERNO DE ESPAÑA, MINISTERIO PARA LA TRANSICIÓN ECOLÓGICA Y EL RETO DEMOGRÁFICO, ORGANISMO AUTÓNOMO PARQUES NACIONALES, unesco, IberoMaB

Seminario Formativo Virtual: Comunicación efectiva en Reservas de Biosfera

Obxectivo: proporcionar a formación básica para mellorar a comunicación dentro das reservas da biosfera que forman parte de IberoMaB (países latinoamericanos, El Caribe, España e Portugal)

Organiza: Rede IberoMaB, coa colaboración do CEIDA, Organismo Autónomo Parques Nacionales (OAPN), UNESCO

Datas: 7 e 8 de maio

Plataforma: Zoom e canal de Youtube do CEIDA

Nº participantes: 224 técnicos e integrantes da rede

XI aniversario da Reserva de Biosfera Mariñas Coruñesas e Terras do Mandeo

Obxectivo: xornada de celebración dos 11 anos de posta en marcha da Reserva da Biosfera Mariñas Coruñesas e Terras do Mandeo da que o CEIDA forma parte

Organiza: Reserva de Biosfera MCeTM, CEIDA

Datas: 27 de maio

Lugar: Castelo de Santa Cruz (Oleiros)

Nº asistentes: 50

Formación sobre Axenda 2030 e Obxectivos de Desenvolvemento Sostible (ODS) á Delegación de Defensa de Galicia

Descrición: sesión formativa centrada na importancia dos Obxectivos de Desenvolvemento Sostible (ODS) e a súa aplicación en contornas públicas e estratégicas, dirixida aos corpos da Delegación de Defensa de Galicia

Organiza: CEIDA, Delegación de Defensa en Galicia

Datas: 13 de setembro

Lugar: Delegación de Defensa de A Coruña

Nº asistentes: 25 (presenciais) + 125 (online)

Diálogos Humboldt: os retos ambientais á luz das súas contribucións

Obxectivos: dar a coñecer a figura de Humboldt como un dos naturalistas máis importantes dos séculos XVIII – XIX e definir a súa figura como clave para a cidade da Coruña, en base á súa aventura científica. Fomentar a reflexión sobre o estado actual do medio ambiente na nosa contorna.

Organiza: CEIDA, Autoridade Portuaria da Coruña

Data: 28 de maio

Lugar: Castelo de Santa Cruz (Oleiros)

Nº asistentes: 31

Workshop Cultura Oceánica: falando con Débora Iglesias

Descrición: encontro coa oceanógrafa e Catedrática da Universidade de California, Débora Iglesias, para falar da conservación dos océanos, os efectos do clima, a mitigación da acidificación oceánica, ou a contaminación mariña.

Organiza: CEIDA, Autoridade Portuaria da Coruña

Datas: 28 de xuño

Lugar: Castelo de Santa Cruz

Nº asistentes: 21

Máster en Espazos Protexidos (Europarc-España)

Obxectivos: posgrao que proporciona unha formación avanzada nos aspectos científicos, técnicos e sociais da conservación dos espazos naturais protexidos. O módulo final consiste na viaxe e estancia na Reserva da Biosfera Mariñas Coruñesas e Terras do Mandeo para coñecer de primeira man o seu plan de xestión.

Organiza: Fundación F.G. Bernáldez, conxuntamente coa Universidad Complutense, Universidad Autónoma de Madrid e Universidad de Alcalá e CEIDA

Datas: 17 - 20 xuño

Lugar: sede do CEIDA e diferentes ubicacións da Reserva de Biosfera Mariñas Coruñesas e Terras do Mandeo

Nº asistentes: 13

Xornada Novas Perspectivas para a Regulación, Xestión e Control dos Verquidos de Plásticos ao Mar

Obxectivo: dar a coñecer novas perspectivas para a xestión do transporte marítimo de plásticos, propostas e accións na loita contra a contaminación do lixo mariño

Organiza: Instituto Universitario de Estudos Marítimos (UDC) e CEIDA

Datas: 26 e 27 setembro

Lugar: Castelo de Santa Cruz e Escola de Náutica (A Coruña)

Nº asistentes: 175

Curso Básico Online de Interpretación do Patrimonio (27ª edición)

Obxectivo: proporcionar a formación básica para utilizar a Interpretación do Patrimonio como ferramenta de comunicación coa fin de entregar unha información temática, organizada, relevante e amena ao público que visita os espazos con valor patrimonial.

Organiza: CEIDA

Colabora: Asociación para a Interpretación do Patrimonio

Datas: 16 de abril – 19 de maio

Plataforma: Aula Virtual CEIDA

Docentes: Antonia López e Isabel Fernández

Nº participantes: 20

Curso Avanzado Online de Interpretación do Patrimonio: Deseño de Visitas Guiadas Interpretativas (9ª edición)

Obxectivo: formación especializada nas técnicas de interpretación do patrimonio aplicadas ao deseño de visitas guiadas.

Organiza: CEIDA

Colabora: Asociación para a Interpretación do Patrimonio

Datas: 15 outubro – 17 novembro

Plataforma: Aula Virtual CEIDA

Docentes: Antonia López e Isabel Fernández

Nº asistentes: 17

4.4

PARTICIPACIÓN DO CEIDA EN COLABORACIÓN CON OUTRAS INSTITUCIÓNS

Foro Rexional de Conservación para Europa e Asia do Norte e Central da UICN

Obxectivo: punto de encontro clave para os membros de UICN, comisións e o secretariado para preparar o Congreso Mundial de UICN que terá lugar o vindeiro outubro de 2025 en Abu Dabi.

Organiza: UICN Internacional

Participa: Carlos Vales, Director do CEIDA

Data: 30 de setembro – 3 de outubro

Lugar: Brujas (Bélgica)

Participación no Taller de Expertos en Educación Ambiental e Cambio Climático

Obxectivo: reunión de traballo entre diferentes técnicos e expertos para establecer alianzas e acordos en materia de educación ambiental e cambio climático, no marco da elaboración da Estratexia Palmera de Educación Ambiental para a Sostibilidade.

Organiza: Unidad de Educación Ambiental do Cabildo de La Palma

Participa: Carlos Vales, Director do CEIDA

Data: 26 de xaneiro 2024, Día Mundial da EA

Lugar: La Palma

Nº participantes: 15

X Xornadas do Grupo de Traballo de Aves Mariñas (GTAM) de SEO/BirdLife

Organiza: SEO/BirdLife

Colabora: CEIDA, Concello de Mañón, OMIX Mañón, SPEA (Sociedade Portuguesa para o Estudo das Aves) e Oryx

Data: 26 – 28 xaneiro 2024

Lugar: Mañón, O Barqueiro (A Coruña)

Participa: Sergio París, Educador Ambiental do CEIDA coa conferencia 'Mejorando el conocimiento sobre las ZEPA marinas de A Coruña'.

Nº participantes: 62

XXX Xornadas Pedagógicas de Educación Ambiental da ASPEA

Obxectivo: contribuir á produción e divulgación de coñecemento no campo da Educación Ambiental, a nivel nacional como internacional, centrando a 30ª edición nos Territorios e Políticas de proximidade: desafíos e oportunidades.

Organiza: Associação Portuguesa de Educação Ambiental (ASPEA)

Participa: Carlos Vales. Director do CEIDA. Presentación do programa educativo 'Para unha Transición Ecolóxica' desenvolvido co apoio da Deputación da Coruña

Datas: 19 -21 de abril

Lugar: Caldas da Rainha

Nº participantes: 125

Talleres Participativos para persoal experto do Proxecto "Participación e innovación para a conservación do corvo mariño cristado en Asturias, Galicia e Cantabria", no marco do proxecto LIFE IP INTEMARES

Organiza: Fundación Biodiversidad

Colabora: CEIDA

Participa: Sergio París, Educador Ambiental do CEIDA, como representante do proxecto 'Aves Ártabras'

Data: 9 febreiro e 4 de abril 2024

Lugar: Actividade online (zoom) e presencial (Vigo, sede do Parque Nacional Illas Atlánticas)

Nº participantes: 69

Panel de Expertos sobre Capacitación, transferencia de coñecemento e cultura científica - Programa de Ciencias Mariñas de Galicia

Obxectivo: debater sobre os desafíos ambientais do medio mariño e accións de futuro, dentro do panel de expertos que forman parte do Programa #CienciasMariñasGal

Organiza: Fundación CETMAR, Campus do Mar
(Universidade de Vigo)

Participa: Mónica Agrazo, Educadora Ambiental do CEIDA.

Data: 4 de abril 2024

Lugar: Centro Tecnolóxico do Mar (Vigo)

Nº participantes: 35

VI edición da Feira de Ciencia Cullercencia 2024

Obxectivo: xornada lúdica e de divulgación que pretende espertar a curiosidade e o interese científico entre os máis novos.

Organiza: Concello de Culleredo, Clube de Ciencia do CEIP Plurilíngüe Ría do Burgo

Participa: Equipo Educativo CEIDA (mesa informativa sobre a entidade e as actividades que realiza)

Data: 8 de xuño

Lugar: Paseo Marítimo do Burgo

ENCUENTRO CLUBES DE LECTURAS VERDES

VIRTUAL (10-12 DE JUNIO 2024)

I Encontro Virtual de Clubes de Lectura Verde do estado español

Obxectivo: crear espazos de diálogo, nos que a lectura sexa unha ferramenta de cambio e capacitación para a acción ambiental; explorar a natureza a través da lectura; e crear sinerxias entre os diferentes mediadores e promotores da lectura verde do estado.

Organiza: Centro Nacional de Educación Ambiental - CENEAM

Participa: Ana Pardo. Documentalista do CEIDA. Presentación do Clube de Lectura Verde Clorofila

Data: 10 -12 xuño

Plataforma: Zoom CENEAM

Nº participantes: 42

XXIII Seminario de Centros de Documentación Ambiental e Espazos Naturais Protexidos (RECIDA)

Obxectivo: promover o intercambio de experiencias, boas prácticas, formación dos profesionais, e información e documentación ambiental que posibilite a colaboración en diferentes proxectos.

Organiza: CENEAM

Participa: Ana Pardo. Documentalista do CEIDA.
Presentación da comunicación 'Talleres literarios: escritura creativa e poética na biblioteca verde do CEIDA'.

Data: 10 -12 xuño

Lugar: Granadilla (Extremadura)

Nº participantes: 92

Programa BiblioTeConecta

Obxectivo: espazo informativo que busca tanto entreter como informar sobre a realidade das bibliotecas e da profesión, conducido semanalmente por catro bibliotecarios do estado español. No 2024 o lema do Día das Bibliotecas foi 'Por un futuro sostible', por iso adicaron este programa ás bibliotecas verdes.

Organiza: BiblioTeConecta

Participa: Ana Pardo, Documentalista do CEIDA, como membro RECIDA.

Data: 24 de outubro

Plataforma: Youtube e emitido en Canal Cádiz (TV)

Nº participantes: 6 **Visualizacións Youtube:** 111

IV edición do Festival Letras Verdes: Encontro Nacional de Literatura sobre Natureza y Medio Rural

Obxectivo: espazo creado para dar a coñecer as últimas novidades en literatura de natureza e mundo rural, poñer en contacto aos diferentes axentes do mundo do libro (autores, editoriais, mediadores, bibliotecarios...), e intercambiar experiencias, formación e coñecemento.

Organiza: Birding Canarias, Bicho Malo Libros

Participa: Ana Pardo. Documentalista do CEIDA, Diálogo 'A experiencia do clube de lectura verde e do ecomenú literario do CEIDA'.

Data: 14 – 16 novembro

Lugar: Parque Rural do Teno (Tenerife)

Nº participantes: 93

Días de Mar. Xornadas de Cultura Mariñeira na Agrupación Instrutiva de Caamouco

Obxectivo: actividade a prol da recuperación das tradicións mariñeiras da zona.

Organiza: Asociación Caamouco (Concello de Ares)

Participa: Sergio París, Educador Ambiental do CEIDA, cunha conferencia sobre as aves mariñas da Ría de Ares e o Golfo Ártabro; e préstamo das exposicións Cultura Océánica e Aves Mariñas.

Data: 27 de xullo – 2 de agosto 2024

Lugar: Redes (Caamouco)

Nº participantes: 27

FotoParques 2023. Concurso Nacional de Fotografía sobre os Parques Nacionais

Obxectivo: Os parques nacionais españois representan unha das mellores mostras de natureza, paisaxe e biodiversidade do noso país. Mergullarese no seu interior e converter cada instante nun tesouro para os demais, é o obxectivo principal do concurso.

Organiza: Organismo Autónomo Parques Nacionales

Colabora: CEIDA

Participación como membros do xurado.

O Premio á mellor Fotografía sobre biodiversidade incluía unha visita especial ao CEIDA

XI Xornada da Especie do ano na Reserva de Biosfera Mariñas Coruñesas e Terras do Mandeo

Descrición: actos de celebración da xornada no marco da iniciativa “Especie do Ano na Reserva de Biosfera Mariñas Coruñesas e Terras do Mandeo”, que en 2024 estivo adicada ao corvo mariño cristado.

Organiza: Reserva de Biosfera MCeTM

Colabora: Grupo Naturalista Hábitat

Participa: Sergio París, Educador Ambiental do CEIDA, coa conferencia ‘Distribución, poboación e movementos do corvo mariño cristado en Galicia’ e roteiro polo Monumento Natural

Data: 5 de outubro 2024

Lugar: Abegondo, sede da reserva e Monumento Natural Costa Dexo-Serantes

Nº participantes: 57

4.5

COLABORACIÓN CON DISTINTAS INSTITUCIONES

Xornada Gadisa coas ONG

Obxectivo: espazo de aprendizaxe e altavoz para as diversas accións de asociacións e ONG's de Galicia

Organiza: Gadis

Colabora: CEIDA

Data: 8 de abril 2024

Lugar: Castelo de Santa Cruz e online

Nº participantes: 30 (sesión presencial)

Reunión interna das ONG's Solidariedade Internacional – Ecos do sur

Obxectivo: reunión de traballo dentro do marco do primeiro programa galego de acollida temporal a mulleres defensoras dos dereitos humanos (Galicia Abriga).

Organiza: Solidariedade Internacional, Ecos do Sur

Colabora: CEIDA

Data: 21 de maio 2024

Lugar: Castelo de Santa Cruz

Nº participantes: 9

VI Encontro O Globo Observatorio para Educar na Cidadanía Global. Microexperiencias de transformación social

Obxectivo: encontro de centros educativos e outras entidades que pretende poñer en común microexperiencias de transformación social no territorio galego

Organiza: Solidariedade Internacional, Cooperación Galega

Colabora: CEIDA

Data: 14 de xuño 2024

Lugar: Castelo de Santa Cruz

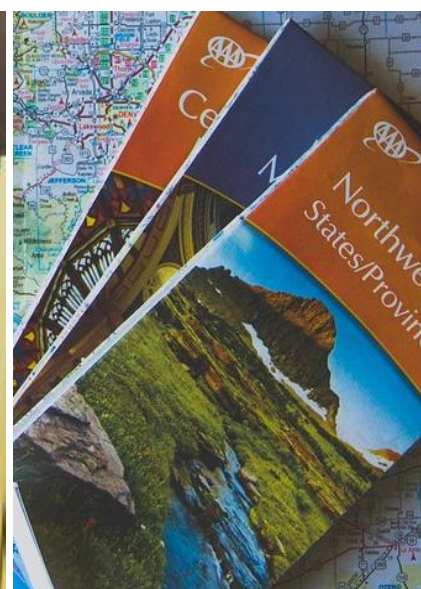
Nº participantes: 65

5

CENTRO DE DOCUMENTACIÓN AMBIENTAL DOMINGO QUIROGA

Total de fondos bibliográficos catalogados

Libros
10.767

Folletos
570

Revistas
1.293

Artigos baleirados
15.538

Audiovisuais
932

Literatura gris
292

Recursos electrónicos
303

TOTAL
29.695

Usuarios, visitas, consultas e préstamos en 2024

Visitas presenciais

2.359

Préstamos, consultas e búsquedas documentais

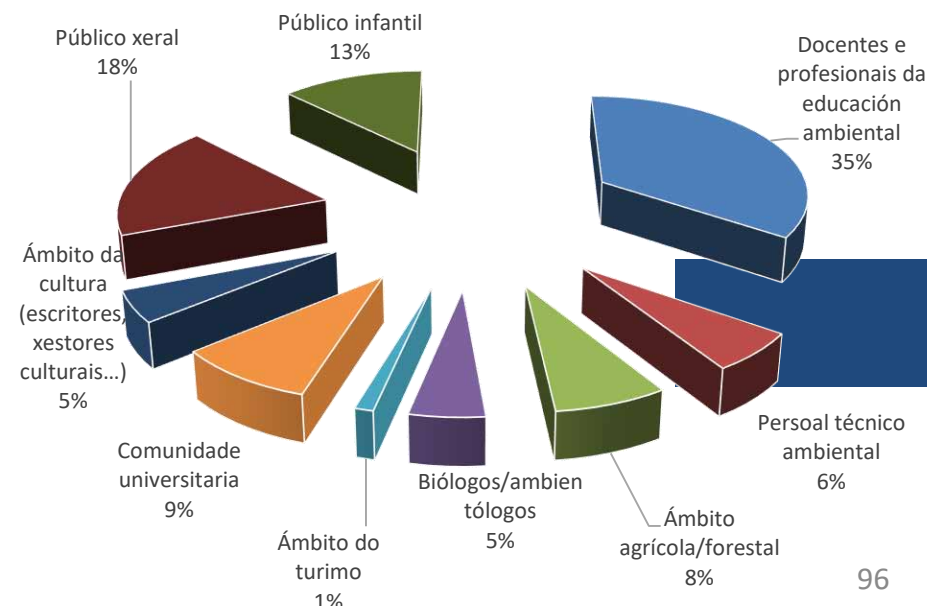
2.734

Novas altas de usuarios/as

277

Total usuarios/as

1.437

Para a comunidade educativa

Maletas viaxeiras

Colección de libros para achegar o medio natural ao seu alumnado. Con elas o centro de documentación pretende dar a coñecer o patrimonio natural da nosa contorna máis próxima e fomentar a realización de actividades ao aire libre nos centros de ensino.

Dirixido a: todos os centros educativos da Comunidade Autónoma de Galicia.

Para a comunidade educativa

Maletas naturalistas: coñecendo o noso patrimonio natural

Guías de flora, fauna e fungos, cadernos de campo, e outros recursos de apoio ao traballo docente nas aulas. Poden empregarse á hora de realizar saídas de campo ou excursións cos alumnos.

Dirixidas a: Educación Primaria e Secundaria.

Patrocina: Dirección Xeral de Patrimonio Natural

Nº Itinerancias: 18

Maletas literarias: contos para un planeta

Colección de contos para achegarse á natureza a través da literatura. Inclúe unha selección de recursos motivadores para a educación ambiental, máis tamén para a animación á lectura.

Dirixidas a: Educación Infantil.

Patrocina: Dirección Xeral de Patrimonio Natural

Nº itinerancias: 19

Para a comunidade educativa

Maletas mariñeiras: explorando os océanos

Colección de libros informativos e álbumes ilustrados sobre a temática do medio mariño. Nacen co obxectivo de dar a coñecer e promover a cultura mariña e o coñecemento dos océanos na comunidade educativa.

Dirixidas a: Educación Primaria e Secundaria.

Patrocina: Deputación da Coruña

Nº Itinerancias: 25

Maletas climáticas: muda o clima, mudemos nós

Colección de libros informativos e álbumes ilustrados sobre a temática do cambio climático.

Dirixidas a: Educación Primaria e Secundaria.

Patrocina: Deputación da Coruña

Nº itinerancias: 13

Para a comunidade educativa

Ponte a Zero: traballando polo residuo Zero

Libros informativos, álbumes ilustrados, contos, cómics, e recursos didácticos sobre a temática dos **residuos e a compostaxe** (a problemática do lixo, a reutilización e reciclaxe, boas prácticas ambientais, a economía circular, os plásticos, os residuos orgánicos etc.), e sobre os **hortos escolares** (a horta ecolóxica, como poñer en marcha un horto, principais hortalizas e verduras, como atraer insectos beneficiosos e polinizadores ao xardín, etc.). Os materiais están divididos en dous niveis, recollidos en dúas maletas diferentes.

Dirixidas a: Educación Primaria e Secundaria.

Patrocina: Deputación de Pontevedra

Nº Itinerancias: 29

TOTAL PROGRAMA DE MALETAS VIAXEIRAS 2024

104 itinerancias
6.140 participantes

Para a comunidade educativa

XANEIRO 2024

EDUCAR EN VERDE

RECURSOS PARA A EDUCACIÓN AMBIENTAL RECOMENDADOS
POLO CENTRO DE DOCUMENTACIÓN AMBIENTAL DOMINGO QUIROGA

 María del Buey Cañas, Sofía Pérez Baeza

UNA GUÍA PARA LA ALFABETIZACIÓN ECOSOCIAL: PAZ, DECRECIMIENTO Y SUSTENTABILIDAD PARA UN MUNDO POSFOSILISTA. Fundación Cultura de paz, 2023.

O obxectivo desta guía é abordar a alfabetización ecosocial como ferramenta de construción da paz. Para iso, abórdase a crise de maneira integral, analizando o seu carácter capitalista, industrial e fosilista. Con coñecemento profundo que poida servir de punto de partida desde o que expor alternativas xustas para a vida.

Descárgao en <https://acortar.link/7qF3hh>

SUPERPODERES PARA UN MUNDO MEJOR: UNA HERRAMIENTA LÚDICO-PEDAGÓGICA SOBRE ALIMENTACIÓN PARA EL ESPACIO ESCOLAR DEL MEDIO DÍA. Justicia Alimentaria, Hegoa, 2022

Con este libro preténdese dotar ao persoal de sala do comedor e o espazo do mediodía dunha batería de recursos educativos lúdicos. Para poder concienciar dunha maneira amena e divertida ao alumnado que asiste a este servizo, potenciando a educación en hábitos de vida saudables e a súa vinculación coa produción de alimentos sáns e seguros para o planeta.

Descárgao en <https://acortar.link/tqRg2Q>

 CEIDA
CENTRO DE EXTENSIÓN
UNIVERSITARIA E DIVULGACIÓN
AMBIENTAL DE GALICIA

 DOMINGO QUIROGA
CENTRO DE DOCUMENTACIÓN

 **Deputación
DA CORUÑA**

Educar en Verde: boletín de recursos para a Educación Ambiental recomendados polo Centro de Documentación Ambiental Domingo Quiroga

Dirixido a: centros educativos, profesionais da educación ambiental e persoas interesadas en estar ao día de novidades e recursos didácticos relacionados co medio natural e o medio ambiente en xeral, que sirvan para traballar coa comunidade educativa ou con diferentes públicos.

Nº boletíns editados en 2024: 9

Promoción da lectura verde

Clube de lectura Clorofila

Xa sexa dende a narrativa ou do ensaio, o Clube Clorofila pretende dar a coñecer obras de temática ambiental para explorar o mundo que nos rodea, creando un espazo para a conversa e o intercambio de ideas, unha chamada á acción a través da lectura.

Datas: xaneiro-decembro 2024

Dirixido a: toda a cidadanía

Patrocina: Dirección Xeral de Patrimonio Natural

Lecturas e tertulias realizadas (mensuais): 8 + 1 roteiro polas Fragas do Eume + 1 visita guiada á Fundación Wenceslao Fernández Flórez

Nº participantes: 15 / sesión. **Total:** 150

Conversas naturalistas

Actividade de achegamento ao medio natural e ás lecturas indispensables ou recomendables para iniciarnos nos diferentes campos de estudo da natureza.

Dirixidas a: público adulto e infantil.

Patrocina: Deputación da Coruña

Conversas realizadas en 2024:

- **Gaivotas e libros.** 29 febreiro. Con Xavi Varela.
- **Fieitos e libros.** 25 abril. Con Manuel Pimentel e Eva Martínez Veiga (UDC).
- **Árbores e libros.** Edición infantil. Con Jorge Gude (CEIDA). 3 sesións: 16 de marzo (familias), 10 e 17 abril (CEIP Valle Inclán).
- **Cogomelos e libros.** Edición infantil. 7 novembro. Con Raquel Poncini (Asociación Micolóxica Coruñesa)

Nº de conversas realizadas: 6

Nº de participantes: 137

Promoción da lectura verde

Ecomenú literario: lectura en voz alta para saborear a natureza

Actividade ao aire libre de animación á lectura para achegarse á natureza a través dos libros e das palabras, creando un espazo para a reflexión e o debate.

Dirixidas a: público adulto.

Datas: 15 de xuño, 28 de setembro

Nº de actividades realizadas: 2

Nº de participantes: 25

ACTIVIDADE FINALISTA SELLO CCB

(Consello de Cooperación Bibliotecaria, Ministerio de Cultura)

Presentacións de libros

Ser cetáceo: o fascinante inverno do animal de fondo

Autor: Francisco X. Ferández Narval

Editorial: Bululú

Data: 21 de marzo

Nº de participantes: 21

La loba el podenco

Autora: Concha López Llamas

Editorial: Bohodón

Data: 18 de abril

Nº de participantes: 8

Cuentos con corazón y mucha naturaleza

Autora: María Mayorga. Acompaña: Bibiana Marful (Nenea, aprender xogando) e Walter Torrón (deseñador).

Editorial: María Mayorga

Data: 6 de xuño

Nº de participantes: 33

Presentacións de libros

Gotas desde a terra até as nùvens

Autora: Curra Figueroa. Acompaña: Celsa Sánchez (ilustradora).

Editorial: Novembro

Data: 19 de setembro

Nº de participantes: 20

Los años de guerra y la prisión provincial de A Coruña. Memorias de un recluso (Domingo Quiroga)

Autor: Luís Lamela. Acompaña: Carmen García Rodeja e Carlos Vales.

Editorial: Asociación para la Recuperación de la Memoria Histórica

Data: 10 de outubro

Nº de participantes: 27

Contra vento e marea. O ciclo da vida na Costa de Dexo

Autores: José Arcas, Sergio París. Coordina: Carlos Vales.

Editorial: CEIDA

Data: 24 de outubro

Nº de participantes: 28

Presentacións de libros

La recivilización: desafíos, zancadillas y motivaciones para arreglar el mundo

Autor: Fernando Valladares

Editorial: Destino

Data: 18 de novembro

Nº de participantes: 64

Magdalena I. Los últimos de la estirpe de los libres

Autor: Benigno Varillas

Editorial: Benigno Varillas

Data: 21 de novembro

Nº de participantes: 21

Guía micológica básica da provincia de Lugo

Autores: Julián Alonso, José Castro e Cristina García-Echave

Editorial: Sociedade Micológica Lucus

Data: 29 de novembro

Nº de participantes: 27

Presentacións de libros

Cambio climático y ecoansiedad: de la preocupación a la acción

Autora: Teresa Franquesa.

Acompaña: Pablo Meira Cartea

Editorial: Oberon

Data: 12 de decembro

Nº de participantes: 13

TOTAL PRESENTACIÓNS LIBROS EN 2024

**10 presentacións
262 asistentes**

Xela, superheroína de aldea

Actividade dirixida a público familiar e infantil que pretende poñer en valor, de forma interactiva e dinámica, os recursos naturais que existen no noso territorio.

Mediadora: Inma Soto Iglesias, autora do libro 'Xela, superheroína de aldeã'.

Data: 12 de xullo

Lugar: Xardín do Pazo de Lóngora

Nº de participantes: 43

Liáns. Luces outonais

Colección e fotografías en branco e negro tomadas no outono no parque forestal de Liáns, coñecido como 'Bosque dos Veciños'.

Autor: Víctor Hermida

Datas: 1 xaneiro – 29 febreiro

Acuarelas de natureza

Colección de debuxos pintados en acuarela que recollen algunhas das principais aves da Costa de Dexo

Autor: José Arcas

Datas: 1 novembro – 31 decembro

Nº de participantes: 8

Xornada de portas abertas ao Centro de Documentación Ambiental Domingo Quiroga

Obxectivo: dar a coñecer o movemento das Bibliotecas Verdes, así como a colección, servizos e actividades que desenvolve o servizo de documentación ambiental do CEIDA, con motivo do Día das Bibliotecas, que en 2024 levou o lema de 'Por un futuro Sostible'.

Dirixido a: todos os públicos

Data: 24 de outubro

Lugar: antigas cabalarizas do Pazo de Lóngora

Nº de participantes: 9

Visitas

Visitas técnicas

Nº visitas: 2

- Alumnado do Mestrado de Museos, Arquivos e Bibliotecas da Universidade da Coruña.
- Servizo de Día de Saúde Mental do Hospital de Oza.

Nº total participantes: 26

Visitas escolares do Concello de Oleiros

Nº visitas: 5

- CEIP Juana de Vega.
- CEIP Valle Inclán (2 grupos).
- CEIP Isidro Parga Pondal (2 grupos).

Nº total participantes: 123

Comité Ejecutivo

Constitúese **en 2024** coa participación de:

- Rosario Toril, Centro Nacional de Educación Ambiental –CENEAM. Ministerio para la Transición Ecológica y el Reto Demográfico
- Marga Muñoz, Centro de Documentación del Agua y del Medio Ambiente – CDAMAZ, Zaragoza
- Alfonso Peña, Centro de Documentación y Recursos para la Educación Ambiental de Cantabria - CEDREAC
- Miguel Navas, Museo Ciencias Naturales, Barcelona
- Ana Pardo, CEIDA

Grupos de trabajo

Participación no grupo de redes sociais e clubes de lectura verde

Guías de recursos / recomendacións

Participación e coordinación de varias guías de lectura: literatura infantil/xuvenil, recursos educativos sobre cambio climático, narrativa ambiental (CONAMA), renaturalización de cidades (CONAMA), e recomendacións bibliográficas no boletín Comité Español UICN.

6

PROGRAMA DE EXPOSICIÓNS ITINERANTES

Exposicións itinerantes

Morcegos de Galicia

Produce: Asociación DROSERA

Colabora: CEIDA

Descrición: En Galicia existen máis de 20 especies de morcegos de 10 xéneros diferentes. Esta exposición aborda diferentes aspectos da bioloxía e o estudo dos morcegos que se poden atopar no territorio galego.

Nº visitantes: 4 itinerancias con 958 visitantes

Cambio climático. O noso mundo, o noso futuro, a nosa opción

Produce: CEIDA, Instituto Enerxético de Galicia.

Descrición: baseada no proxecto CLARITY Acción Educativa por el Clima, pretende contribuír ao coñecemento do fenómeno do cambio climático, as súas causas e as respostas que se están propoñendo para facerlle fronte.

Nº visitantes: 2 itinerancias con 215 visitantes

Exposicións itinerantes

Coidando o noso mar

Produce: CEIDA, Fundación Global Nature.

Descrición: exposición que pretende sensibilizar sobre o importante valor natural e a fragilidade dos ecosistemas mariños, tendo en conta a incidencia das actividades humanas e os residuos que estas xeran; e descubrir as problemáticas que afectan ao litoral.

Nº visitantes: 4 itinerancias con 1.248 visitantes

Aves de Galicia

Produce: Xunta de Galicia. **Colabora:** CEIDA

Descrición: a mostra pretende dar a coñecer as diferentes especies de aves que se poden atopar en Galicia e os hábitats da avifauna na nosa comunidade, co fin último de valorizar os recursos ornitolóxicos galegos e promover o gusto pola observación das aves.

Nº visitantes: 1 itinerancia con 136 visitantes

Exposicións itinerantes

Galicia, conservando a natureza

Produce: Xunta de Galicia.

Colabora: CEIDA

Descrición: exposición que pretende dar a coñecer a diversidade de especies animais e vexetais que se poden atopar en Galicia, os ecosistemas que habitan, e as múltiples formas de ameaza que poden afectar ás súas poboacións.

Nº visitantes: 3 itinerancias con 615 visitantes

Emerxencia climática. Feitos e datos

Produce: CEIDA, Deputación da Coruña

Colabora: Centro de Educació de la Comunitat Valenciana

Descrición: enfocada desde a educación ambiental e baseándose en información científica, esta exposición pretende proporcionar os fundamentos básicos que argumentan a crise climática que vivimos.

Nº visitantes: 3 itinerancias con 555 visitantes

Exposicións itinerantes

Compañeras do mar e do ceo

Produce: CEIDA

Co apoio de: Fundación Biodiversidad

Descrición: deseñada co obxectivo de divulgar e poñer en valor a importancia da conservación das aves mariñas, así como a súa relación coas actividades pesqueiras.

Nº visitantes: 4 itinerancias con 1.430 visitantes

Cultura oceánica

Produce: CEIDA

Co apoio de: Deputación da Coruña

Descrición: A cultura oceánica é a comprensión da influencia do océano sobre as persoas e a influencia que as persoas exercemos sobre o océano. Con esta exposición comprenderás que somos o que somos grazas ao océano.

Nº visitantes: 3 itinerancias con 925 visitantes

Exposicións itinerantes

Descubre a Rede Natura 2000 en Galicia

Produce: Xunta de Galicia

Colabora: CEIDA

Descrición: a través desta exposición os visitantes terán a posibilidade de coñecer a función, finalidade e obxectivos da Rede Natura e dos espazos que a integran, facendo especial fincapé na Rede Natura 2000 en Galicia.

Nº visitantes: 2 itinerancias con 1.150 visitantes

Reservas de Biosfera

Produce: Xunta de Galicia

Colabora: CEIDA

Descrición: mostra que pretende dar a coñecer o rico patrimonio natural, cultural... que nos aporta a rede de reservas de biosfera de Galicia.

Nº visitantes: 1 itinerancia con 150 visitantes

Exposicións itinerantes

Exposición Plan Revitaliza / Ponte a Zero

Produce: Deputación de Pontevedra

Colabora: CEIDA

Descrición: exposicións sobre a compostaxe e a xestión dos residuos urbanos realizadas dentro do Plan 'Revitaliza' e 'Ponte a Zero' e itineradas polos centros educativos do Concello de Pontevedra

Nº visitantes: 12 itinerancias con 4.245 visitantes

TOTAL PROGRAMA EXPOSICIÓNS ITINERANTES 2024

**39 itinerancias
11.627 visitantes**

7

ALUMNADO EN PRÁCTICAS NO CEIDA

CEIDA
CENTRO DE EXTENSIÓN
UNIVERSITARIA E DIVULGACIÓN
AMBIENTAL DE GALICIA

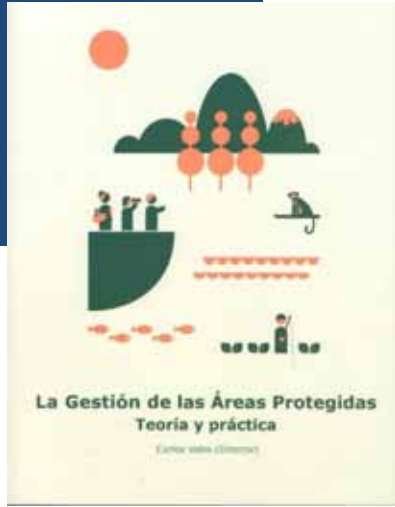
ALUMNADO PRÁCTICAS

Titulación / centro	Alumnado
Universidad de Chapingo (México) - Ingeniería de Recursos Naturales	1
Universitat Oberta de Catalunya - Master de Turismo Sostenible y TIC	1
Máster Interuniversitario Biodiversidade Terrestre – Universidade da Coruña, Universidade de Santiago, Universidade de Vigo	1
Grao Bioloxía, Universidade da Coruña	2
Grao Bioloxía, Universidade de Santiago de Compostela	1
Grao Filosofía, Universidade de Santiago de Compostela	1
CFEA Guísamo - Ciclo Superior de Paisaxismo	1
CIFP A Granxa - Educación e Control Ambiental	1
IES Eusebio da Guarda - Ciclo Superior de Guías de Turismo	2
Postal 3 - Docencia de la Formación Profesional para el Empleo	1
Postal 3 - Habilitación para la docencia	1
TOTAL	13

8

PUBLICACIONES

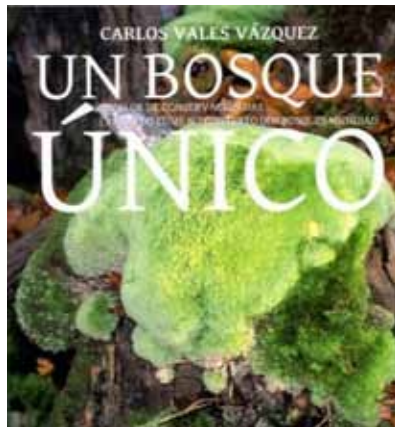

La gestión de las áreas protegidas. Teoría y práctica

Director: Carlos Vales

Autores: Varios autores

Resumo: O libro é unha ferramenta de referencia para os xestores das Áreas Protexidas, especialmente en África. Forma parte do proxecto 'Capacitación e traballo na rede de xestores dos ENP de Cabo Verde, San Tomé e Príncipe, Guinea Bissau e Mozambique', desenvolvido polo CEIDA co apoio da Fundación Biodiversidad.

Un bosque único – 2ª edición

Autor: Carlos Vales

Resumo: As Fragas do Eume constitúen un espazo natural de singular valor. Contribúen a este valor, a súa diversidade de hábitats e especies, a súa naturalidade, a importante extensión relativa de bosques autóctonos superviventes, a presenza de especies raras, a súa representatividade como ecosistema forestal, ou o seu valor cultural, paisaxístico e histórico. Este libro fai un estudo exhaustivo deste espazo protexido e reflexiona sobre o seu valor de conservación no contexto dos bosques mundiais.

Contra vento e marea. O ciclo da vida no Monumento Natural Costa Dexo-Serantes

Director: Carlos Vales

Textos: Sergio París.

Ilustrador: José Arcas

Resumo: Declarada no ano 2000 monumento natural pola Xunta e recoñecida pola UNESCO como zona núcleo da Reserva de Biosfera Mariñas Coruñesas e Terras do Mandeo, a costa de Dexo-Serantes é terra e é mar. Este libro ilustrado percorrerá ao longo dos doce meses toda a diversidade humana e natural que se desprega nos 12 km de costa que conforman este arco mariñán.

Publicacións coa colaboración do CEIDA

Boletín Trimestral UICN

Edita: Comité Español UICN

Autores: Carmen Borobio, Carlos Vales, Mónica Agrazo.

Resumo: Participación no número 52 (inverno), 53 (primaveira), 54 (verán) e 55 (outono) do boletín trimestral coa redacción de diferentes artigos relacionados cos proxectos ou actividades desenvolvidos polo CEIDA ao longo do ano.

<https://www.uicn.es/boletines>

Portal 'El documentalista'

Artigo '¿Cuál es el papel del documentalista en un centro especializado en medio ambiente?'

Data: 1 xullo

Autora: Ana Pardo

<https://bit.ly/4d6zcqh>

Publicacións coa colaboración do CEIDA

Portal Biblogtecarios

Artigo 'Latidos Verdes: crónica del XXIII Seminario RECIDA, mucho más que un encuentro entre profesionales de la documentación medioambiental'

Autoras: Belén Lapardina, Ana Pardo, Marta García, Rosario Toril.

Data: 4 setembro

<https://bit.ly/3XyDctY>

Artigo 'Pon una biblioteca en tu Congreso: las bibliotecas verdes de RECIDA en el Congreso Nacional de Medio Ambiente'

Data: 27 decembro

Autoras: Marga Muñoz, Ana Pardo, Rosario Toril.

<https://bit.ly/3ZWumYn>

Curtametraxe 'Raíces. Da utopía en adiante'

Historia imaxinada e protagonizada polas mulleres da Asociación Veciñal O Reguiño, e que forma parte do proxecto "Do Desequilibrio aos soños compartidos".

Esta iniciativa de Educación Ambiental centrada na emerxencia climática, aspira a desenvolver unha metodoloxía de intervención interxeneracional para a construción de narrativas de futuro sustentables a través dunha acción teatral.

Realizado por: Illa Bufarda, Feitoría Verde

Patrocinado por varias entidades, entre elas o CEIDA.

